

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА

ПРОТОКОЛИ ЗАСІДАНЬ
РОБОЧОЇ ГРУПИ СТЕЙКХОЛДЕРІВ
кафедри російської мови, зарубіжної літератури
та методики їх викладання
факультету іноземної та слов'янської філології
(2019-2020 навчальний рік)

для обговорення група в такому складі: доцент Іванова І.Б. як завідувач кафедри, доцент Пахненко І.І. як фахівець з мовознавчих дисциплін, доцент Савченко З.В. як фахівець з літературознавчих дисциплін, директор Жовтневої спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів Білопільського району Сумської обл. Щербина В.Я. як представник роботодавців.

Доцент *Іванова І.Б.*, яка погодилася з кандидатурами викладачів кафедри, але зазначила, що для більш продуктивної роботи над ОП представник роботодавців має мешкати і працювати в м. Суми, аби мати можливість оперативно долучатись до робочого процесу особисто.

Доцент *Пахненко І.І.* запропонувала до складу проектної групи ввести вчителя російської мови та зарубіжної літератури вищої категорії, старшого вчителя КУ ССШ № І-ІІІ ступенів № 10 імені О. А. Бутка Сенчуріну Л.Є. Свою пропозицію Пахненко І.І. аргументувала тим, що Сенчуріна Л.Є. тривалий час плідно співпрацює з кафедрою російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання, має багатий методичний досвід, у професійній діяльності орієнтується на інноваційні методи викладання і добре розуміється на сучасних вимогах до підготовки конкурентоспроможного вчителя ЗСО.

Мовчан Т.В. погодилась, що до складу проектної групи мають входити досвідчені фахівці, але нагадала про політику студентоцентризму і запропонувала при вдосконаленні ОП враховувати інтереси здобувачів вищої освіти.

Доцент *П'ятченко С.В.* запропонував увести представника студентської спільноти безпосередньо до складу робочої групи, наголосивши на тому, що це має бути сумлінний студент, здатний аргументовано делегувати думку більшості.

Доцент *Телетова С.Г.* запропонувала кандидатуру студентки 141 групи Уразової А.В.

Доцент *Іванова І.Б.* вказала на необхідність обрати гаранта ОП і внесла на розгляд колег кандидатуру доцента Телетової С.Г., аргументувавши свою пропозицію тим, що Телетова С.Г. є професіоналом з великим досвідом викладацької роботи та має адміністративні здібності.

Доцент *Савченко З.В.* внесла пропозицію визначитися зі складом проектної групи і кандидатурою гаранта ОП шляхом відкритого голосування. За відсутності інших пропозицій, склад проектної групи затвердити списком.

РЕЗУЛЬТАТИ ГОЛОСУВАННЯ

1. Створити робочу групу для оновлення освітньо-професійної програми Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) першого рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (російська) за 2017 рік у складі доцента Телетової С.Г., доцента Пахненко І.І., доцента Іванової І.Б., доцента Савченко З.В., старшого вчителя Сенчуріної Л.Є., студентки Уразової А.В.

«За» - 8; «Проти» - 0; «Утримались» - 0

2. Обрати гарантом освітньо-професійної програми Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) першого рівня вищої освіти спеціальності 014

Середня освіта. Мова і література (російська) 2020 року доцента кафедри
Телетову С.Г.

«За» - 8; «Проти» - 0; «Утримались» - 0

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити створення робочої групи для оновлення освітньо-професійної програми Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) першого рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (російська) у складі доцента Телетової С.Г., доцента Пахненко І.І., доцента Іванової І.Б., доцента Савченко З.В., старшого вчителя Сенчуріної Л.Є., студентки Уразової А.В. на засіданні кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання.
2. Обрати гарантом освітньо-професійної програми Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) першого рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (російська) 2020 року доцента Телетову С.Г.

Голова засідання

Секретар

І.Б. Іванова

З.В. Савченко

Протокол № 2
засідання робочої групи стейкхолдерів
кафедри російської мови, зарубіжної літератури
та методики їх викладання
Факультет іноземної та слов'янської філології
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка

11 листопада 2019 року

Голова засідання   **Іванова І. Б.**
Секретар засідання   **Савченко З.В.**

Присутні: канд. пед. наук, доцент Іванова І. Б., канд. пед. наук, доцент Пахненко І. І.; канд. філол. наук, доцент Телетова С. Г.; канд. філол. наук, доцент Медвідь Н. О.; канд. філол. наук, доцент П'ятаченко С. В.; канд. філол. наук, доцент Савченко З. В.; канд. філол. наук, доцент Монжалей Т. К.; директор Жовтневої спеціалізованої школи I-III ступенів Білопільського району Сумської обл. Щербина В.Я.; учитель вищої категорії, старший учитель зарубіжної літератури Сумської спеціалізованої школи I-III ступенів №10 Сенчуріна Л.Є.; заступник директора з навчально-виховної роботи КУ Сумська класична гімназія Сумської міської ради Гмиря Н.І.; директор Охтирської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2 Охтирської міської ради Сумської області Бондаренко С.А.; директор Межирицької загальноосвітньої школи I-III ступенів Лебединської районної ради Сумської області Брюшенко Л.І.; студентка 141 групи Уразова А.; студентка 141 групи Кузьменко А.; студентка 131-ї групи Нурбаєва М.

Порядок денний

1. Звіт робочої групи по вдосконаленню освітньо-професійної програми Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) першого рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (російська)

І. СЛУХАЛИ: Про результати перегляду і шляхи вдосконалення освітньо-професійної програми Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) першого рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (російська) 2017 року

ВИСТУПИЛИ: Доцент *Телетова С.Г.*, яка відзначила, що в ході перегляду освітньо-професійної програми Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) першого рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта. Мова і

література (російська) за 2017 рік проектною групою були напрацьовані пропозиції щодо її вдосконалення, а саме: 1) розширити перелік освітніх компонентів з метою забезпечення більш збалансованої підготовки майбутніх учителів російської мови та зарубіжної літератури, 2) оновити перелік програмних результатів навчання відповідно до сучасних вимог і з урахуванням запиту на конкурентоспроможних фахівців у галузі освіти.

Доцент *Пахненко І.І.*, яка наголосила, що задля усвідомленого і глибокого розуміння студентами тих процесів, що відбуваються в межах розвитку російської літературної мови, доцільно було б викладати курс «Історична граматика», який у нормативній частині ОП 2017 року відсутній. Також Пахненко І.І. відзначила ефективність ОК пропедевтичного спрямування, які є традиційними в контексті підготовки вчителів мови і літератури («Вступ до мовознавства» та «Вступ до літературознавства»), однак висловила сумнів, що лише цих двох дисциплін достатньо для того, аби студенти першого року навчання отримали повноцінне уявлення про специфіку їх майбутньої професії (особливо коли йдеться про іноземних громадян).

Доцент *П'ятаченко С.В.* висловив пропозицію внести до ОП дисципліну, яка б мала не суто мово- чи літературознавче, а загальнофахове спрямування. Метою такої навчальної дисципліни має стати підготовка студентів першого курсу до цілісного сприйняття специфіки філологічних дисциплін та особливостей педагогічної діяльності загалом. Також П'ятаченко С.В. вказав на необхідність коригування назв окремих ОК. Зокрема, назву «Історія світової літератури» варто змінити на «Зарубіжна література», що відповідає сучасній нормативній освітній термінології.

Кузьменко А., котра зазначила, що студентам часто бракує упевненості у своїх здібностях, навичок установлення особистісного контакту з учнями, зокрема якщо йдеться про дітей з особливими потребами, тому в оновленому варіанті ОП варто було б звернути увагу на ці важливі аспекти. З зауваженням Кузьменко А. погодилася *Нурбаєва М.* та додала пропозицію посилити акцент на формуванні навичок об'єктивного оцінювання та коригування студентами власної професійної діяльності.

Доцент *Телстова С.Г.*, яка звернула увагу присутніх на те, що в сучасній українській школі відсутня дисципліна «Російська література», тому й на рівні вузівської підготовки варто було б зосередитися на вивченні світового літературного процесу в його національних інваріантах, органічною складовою якого є й російська література.

Доцент *Іванова І.Б.* погодилася з тим фактом, що російська література є частиною світової, але нагадала про особливості спеціальності, яку отримують здобувачі вищої освіти за ОП (Мова і література (російська)), і висловила переконання, що російську літературу краще вивчати окремо, хоча і з урахуванням загальносвітових літературних тенденцій. Аргументом на користь такої позиції послугувала орієнтованість не лише на українських, а й на іноземних студентів, які мають дещо інші перспективи професійної реалізації. Позицію Іванової І.Б. підтримали *Савченко З.В.*, *Медвідь Н.О.*, *Гмиря Н.І.*, *Бондаренко С.А.* Представниця студентської спільноти *Уразова А.В.* теж висловила побажання залишити

дисципліну «Російська література» окремим предметом, щоб мати можливість читати й обговорювати твори російських письменників мовою оригіналу, а зарубіжну літературу вивчати українською.

Директор Жовтневої спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів Білопільського району Сумської обл. *Щербина В.Я.*, який зазначив, що ставлення до вивчення російської мови на сучасному етапі розвитку вітчизняного освітнього процесу є неоднозначним, тому дуже важливо в ході підготовки фахівців спиратися на гуманістичний потенціал дисципліни, поєднувати її вивчення з вихованням почуття патріотизму.

Директор Межирицької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Лебединської районної ради Сумської області *Брюшенко Л.І.*, яка відзначила важливість формування практичних навичок майбутніх учителів-словесників і внесла пропозицію розширити й урізноманітнити блок «Практична підготовка». Пропозиція була підтримана всіма представниками роботодавців та студентської спільноти.

Доцент *Медвідь Н.О.* наголосила, що індивідуальна освітня траєкторія студентів формується не лише за допомогою загальних і нормативних дисциплін, але і шляхом реалізації права на вільний вибір освітніх компонентів. Сучасна молодь прагне оволодівати тими знаннями, які, крім удосконалення фахової компетентності, мають більш широке прикладне значення. А отже варто було б урахувувати інтереси і потреби здобувачів вищої освіти у процесі формування циклу «Навчальні дисципліни за вибором студента».

Заступник директора з навчально-виховної роботи КУ Сумська класична гімназія Сумської міської ради *Гмиря Н.І.* наголосила на важливості формування комунікативних здібностей студентів, оскільки професія вчителя вимагає розвиненого вміння толерантного спілкування та навичок компромісного подолання можливих конфліктних ситуацій.

Учитель вищої категорії, старший учитель зарубіжної літератури Сумської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №10 *Сенчуріна Л.Є.* зазначила, що вона має великий досвід керівництва науково-дослідною роботою школярів і вважає, що формування дослідницької компетентності майбутнього вчителя є надзвичайно важливим освітнім аспектом – цей фактор також варто врахувати у процесі оновлення ОП.

УХВАЛИЛИ:

Пропозиції учасників обговорення прийняти до відома і врахувати під час розробки проекту освітньо-професійної програми Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) першого рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (російська) 2020 року

Голова засідання

І. Б. Іванова

Секретар

З. В. Савченко

Доцент *Савченко З.В.*, котра повідомила, що протягом останніх років є активним учасником методичних вебінарів, започаткованих журналом «Зарубіжна література в школах України», та поділилася враженнями від спілкування з учителями-практиками Л. Сич, О. Гузь, В. Туряницею, які знаходяться в постійному пошуку нових освітніх інструментів.

Доцент *Медвідь Н.О.*, яка наголосила на необхідності використовувати творчий підхід не лише в шкільній, а й у вузівській освіті, особливо коли йдеться про дисципліни гуманітарного циклу; внесла пропозицію залучати досвідчених учителів міста і області до проведення лекційних і практичних занять з російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання.

Доцент *Іванова І.Б.*, яка повідомила, що подібна практика вже почала впроваджуватися в освітній процес. Зокрема, лекцію з елементами тренінгу на тему «Позакласна робота з зарубіжної літератури в закладах середньої освіти» для студентів проводила вчитель російської мови і зарубіжної літератури Жовтневої спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів Білопільського району Сумської обл. Коник Л.М. Співпраця виявилась продуктивною і викликала жвавий інтерес студентів.

УХВАЛИЛИ:

Прийняти інформацію до відома. Продовжувати роботу в напрямку удосконалення освітніх інструментів. Продовжити практику залучення вчителів-словесників до процесу формування фахової компетентності здобувачів вищої освіти.

Голова засідання

Секретар

І. Б. Іванова

З. В. Савченко

Протокол № 4
онлайн-засідання робочої групи стейкхолдерів
кафедри російської мови, зарубіжної літератури
та методики їх викладання
Факультет іноземної та слов'янської філології
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка

26 квітня 2020 року

Голова засідання   **Іванова І. Б.**

Секретар засідання   **Савченко З. В.**

Присутні: канд. пед. наук, доцент Іванова І. Б., канд. пед. наук, доцент Пахненко І. І.; канд. філол. наук, доцент Телетова С. Г.; канд. філол. наук, доцент Медвідь Н. О.; канд. філол. наук, доцент П'ятаченко С. В.; канд. філол. наук, доцент Савченко З. В.; канд. філол. наук, доцент Монжалей Т. К., викладач Мовчан Т. В.; учитель зарубіжної літератури КУ Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №7 Іваненко Н.В.; старший учитель російської мови і зарубіжної літератури КУ Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №18 Боровик О.А.; методист, учитель російської мови і зарубіжної літератури КУ Сумська загальноосвітня школа №18 Пархоменко Л.М.; учитель вищої категорії, старший учитель зарубіжної літератури Сумської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №10 Сенчуріна Л.Є.

Порядок денний

1. Про особливості впровадження дистанційної форми роботи в умовах карантину.
2. Про педагогічну практику в контексті дистанційного навчання

І. СЛУХАЛИ: Про особливості впровадження дистанційної форми роботи в умовах карантину

ВИСТУПИЛИ: *Мовчан Т.В.*, яка повідомила про попередні результати переходу студентів на дистанційну форму навчання та вказала на переваги й

недоліки системи moodle; доцент *Пахненко І.І.*, котра висловила занепокоєння становищем іноземних студентів, які в силу об'єктивних причин не мають технічної можливості якісно працювати на платформі moodle; доцент *Іванова І.Б.*, яка закликала викладачів кафедри розробити прийнятний алгоритм навчання для іноземних студентів на період карантину.

УХВАЛИЛИ: Прийняти інформацію до відома.

II. СЛУХАЛИ: Про педагогічну практику в контексті дистанційного навчання

ВИСТУПИЛИ: Старший учитель російської мови і зарубіжної літератури КУ Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №18 *Боровик О.А.*, яка повідомила про особливості проходження виробничої практики в умовах дистанційного навчання. Зокрема, *Боровик О.А.* відзначила, що ситуація, яка склалася, є викликом і для студентів, і для вчителів, і для методистів. Доводиться разом опановувати нові форми роботи з учнями, і студенти-практиканти в цій ситуації проявляють себе якнайкраще: швидко реагують на вимоги дистанційної освіти, демонструють розвинені навички використання технічних засобів, зацікавлюють учнів новими форматами проведення занять. Для вчителів школи №18, що є базою виробничої педагогічної практики для студентів спеціальності Мова і література (російська), вони стали в цей складний період справжньою підтримкою.

Доцент *Пахненко І.І.* підтвердила високу оцінку вчителів школи щодо роботи студентів-практикантів в умовах дистанційного навчання. У той же час відзначила, що, попри намагання активно долучатися до шкільного освітнього процесу, іноземні студенти не завжди могли швидко реагувати на виклики карантинної реальності, тому вимагали постійної підтримки з боку методистів.

УХВАЛИЛИ: Прийняти інформацію до відома. Посилити акцент на питаннях організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання в ході викладання дисциплін методичного циклу.

Голова засідання

Секретар

І. Б. Іванова

З. В. Савченко